

Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В.Влізло, І.ІІ. Кондрахін та ін. За ред. В.І. Левченка – Біла Церква, 2004. – 608 с.

Методичне забезпечення

1. Решетило О.І. Методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять з дисципліни «Хвороби дрібних тварин» на тему: «Хвороби собак вірусної етіології» для студентів ОКР «бакалавр» факультету ветеринарної медицини. Суми, 2015. 30 с.
2. Решетило О.І. Методичні вказівки до лабораторно-практичних занять з дисципліни «Хвороби дрібних тварин» на тему: «Хвороби котів вірусної етіології» частина 1 для студентів ОКР «бакалавр» факультету ветеринарної медицини. Суми, 2015. 22 с.
3. Решетило О.І. Методичні вказівки до лабораторно-практичних занять з дисципліни «Хвороби дрібних тварин» на тему: «Хвороби котів вірусної етіології» частина 2. Суми, 2016 – 26 с.
4. Решетило О.І. Методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять з дисципліни «Хвороби дрібних тварин» на тему: «Хвороби собак бактеріальної етіології» для студентів факультету ветеринарної медицини. Суми, 2016. 19 с.
5. Решетило О.І. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Хвороби дрібних тварин» для студентів напрямку підготовки 211 «Ветеринарна медицина», 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія та експертиза» ОКР «бакалавр» факультету ветеринарної медицини. Суми, 2017. 95 с.
6. Решетило О.І. Методичні вказівки до лекцій з дисципліни «Хвороби дрібних тварин» для студентів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітній ступінь «бакалавр» факультету ветеринарної медицини. Суми, 2018. 93 с.
7. Хвороби дрібних та екзотичних тварин. Методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять з дисципліни «Хвороби дрібних та екзотичних тварин» «Методи діагностики хвороб собак вірусної етіології» для студентів спеціальності 211 - «Ветеринарна медицина», 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», освітній ступінь «магістр» (затверджені метод. радою ФВМ, протокол № 5, від 10.05.2022 р. УО.І. Решетило, – Суми, 2022 – 26 с.

Інші джерела

<https://www.techvet.com.ua/index.php/12-pro-tehnikum2/37-elektronni-pidruchniki>
<http://lib.osau.edu.ua/ispui/bitstream/123456789/3181/1/%D0%A5%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8%20%20%D1%88%D0%BA%D1%96%D1%80%D0%B8%20%20%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BA.pdf>

1.2. Програмне забезпечення

- Microsoft Power Point – візуалізація даних Microsoft Power BI – аналітика та візуалізація даних
- Мультимедійний проєктор, маркерна дошка і екран;
- Система дистанційного навчання і контролю Moodle

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра вірусології, патанатомії та хвороб птиці ім. проф.
І.І.Панікара

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Хвороби дрібних домашніх тварин

Фахова вибіркова дисципліна 3

Реалізується в межах освітньої програми «Ветеринарна медицина»
за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник:

(підпис)

Петров Р.В. д.в.н., професор

(прізвище, ініціали)

(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри вірусології, патанатомії та хвороб тварин ім. проф. Пашкири І.І.

протокол від «5» червня 2024 року №17

Завідувач кафедри

(підпис)

Петров Р.В.

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Петров Р.В.

(ПІБ)

Декан факультету,

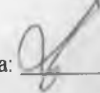
де реалізується освітня програма

(підпис)

Нечипоренко О.І.

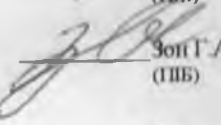
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Шкромиди О.І.

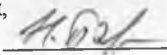
(ПІБ)

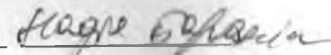

Зон Г.А.

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі:

дата: 08.07

2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ВК 29. Хвороби дрібних домашніх тварин		
2.	Факультет/кафедра	Ветеринарної медицини/ вірусології, патанатомії та хвороб птиці ім. проф. Панікара І.І.		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (затовнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (затовнюється для вибіркового ОК)	Ветеринарна медицина /211 Ветеринарна медицина		
6.	Рівень НРК	НРК України – 7 рівень, QF-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	7 семестр, 18 тижнів		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	
				44
10.	Мова навчання	Українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Доктор вет. наук, професор Петров Р.В.		
11.1	Контактна інформація	Корп. 3, каб. 71, Тел.:0663927928; viber 0663927928 Romanpetrov1978@gmail.com		
12.	Загальний опис освітнього компонента	«Хвороби дрібних домашніх тварин» – як навчальна дисципліна закладає основи знання про біологічні особливості, етіологію хвороб дрібних та екзотичних тварин, причини розповсюдження, сучасні методи діагностики, методи лікування, профілактики і боротьби з ними, що знадобляться у майбутній роботі.		
13.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента є формування у студентів глибоких теоретичних знань і практичних навичок з питань розпізнавання хвороб дрібних домашніх тварин, вивчення етіології, патогенезу, симптомів, перебігу, прогнозу, організації лікувальних заходів та профілактики залежно від конкретних умов утримання та годівлі дрібних домашніх тварин		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими	Освітній компонент, будучи основою для клінічних предметів, базується на фундаменті		

	освітніми компонентами ОП	загальнотеоретичних дисциплін: Фізіологія тварин, Клінічна діагностика, Епізоотологія та інфекційні хвороби, Паразитологія та інвазійні хвороби, Внутрішні хвороби тварин, Акушерство та гінекологія тварин.
15.	Політика академічної доброчесності	Здобувачам пояснюють цінність набуття нових знань; цінність та функції академічної доброчесності; повідомляють про неприпустимість плагіату, заохочують до самостійного виконання навчальних завдань, коректного посилання на джерела інформації у разі запозичення наукових матеріалів. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Письмові роботи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство (списування, обман, видавання чимось виконаної роботи за власну) – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання не самостійно виконаної роботи з новими вихідними даними; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=1929

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	ПРН ₁	ПРН ₂	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Розуміти значення дисципліни у формуванні світогляду лікаря ветеринарної медицини. Дотримуватись правил техніки безпеки при роботі з дрібними домашніми тваринами. Розрізняти породи тварин та їх видову приналежність. Знати нормативні вимоги щодо утримання та годівлі тварин, анатоμο-фізіологічні особливості, клінічні та біохімічні показники крові, сечі. Опанувати техніку та методи відбору проб крові та введення лікарських засобів дрібним домашнім тваринам.	+	+	- Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції) - Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах). - Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу))

Виготовляти мазки крові, отримувати сироватку крові та досліджувати їх, проводити клінічне обстеження тварин.			- Вирішення ситуаційних завдань
ДРН 2. Знати основні інфекційні та інвазійні хвороби дрібних домашніх тварин: етіологію, діагностику, лікування, профілактику. Підготувати тварину до вакцинації та користуватися схемами вакцинації собак і котів для профілактики інфекційних захворювань; приготувати препарат та провести мікроскопічну діагностику дерматофітозів; проводити копроовоскопічну діагностику гельмінтозів, мікроскопічну (мазків крові, нативної краплі крові) діагностику бабезіозу, дирофіляріозу та діагностику арахноентомозів дрібних домашніх тварин	+	+	- Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції) - Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах). Робота з тваринами - Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)) - Вирішення ситуаційних завдань
ДРН 3. Знати статевий цикл у різних тварин, фізіологію та патологію вагітності, патологію родів, післяродові захворювання. Надати акушерську допомогу при нормальних та патологічних родах, провести кастрацію самців та самок. Робити кесарів розтин. Фіксувати тварин. Застосовувати схему клінічного дослідження тварин. Проводити реєстрацію та збір анамнезу. Аналізувати отримані результати Розуміти значення результатів реєстрації тварин і збору анамнезу Використовувати отримані дані для подальшого клінічного дослідження дрібних домашніх тварин.	+	+	- Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції) - Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах). Робота з тваринами - Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)) - Вирішення ситуаційних завдань - Підсумковий контроль (розв'язування тестів)
ДРН 4. Діагностувати хвороби шкіри, рани, грижі, хвороби кісток та суглобів: етіологію, діагностику. Проводити лікування та профілактику хвороб різної етіології. Освоїти діагностику сечокам'яної хвороби котів та надати першу допомогу при обтурації уретри. Фіксувати тварин. Застосовувати схему клінічного дослідження тварин. Проводити реєстрацію та збір анамнезу. Аналізувати отримані результати Розуміти значення результатів реєстрації тварин і збору анамнезу	+	+	- Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції) - Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах). Робота з тваринами - Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу))

Використовувати отримані дані для подальшого клінічного дослідження дрібних домашніх тварин.		опрацьованого матеріалу)) - Вирішення ситуаційних завдань
--	--	--

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	Пз			Лаб. з.
Тема 1. Визначення дисципліни та її роль у формуванні лікаря ветеринарної медицини. Дрібні тварини, їх значення.			4	8	[1, 7, 14, 17, 20, 22]
Тема 2. Хвороби дрібних домашніх тварин вірусної етіології.			6	14	[1, 5, 9, 16, 19, 25]
Тема 3. Хвороби дрібних домашніх тварин бактеріальної етіології.			4	10	[1, 10, 12, 15, 20, 27]
Тема 4. Паразитарні хвороби дрібних домашніх тварин.			6	16	[1, 3, 6, 8, 17, 21]
Тема 5. Анатомо-фізіологічні дані про статевий апарат самок і самців. Статевий цикл. В'язка і запліднення. Фізіологія вагітності			4	10	[2, 4, 7, 9, 18, 23]
Тема 6. Патологія вагітності: етіологія, симптоми, діагностика, лікування. Акушерська допомога. Правила надання акушерської допомоги.			6	14	[4, 7, 11, 15, 24]
Тема 7. Внутрішні хвороби дрібних домашніх тварин. Сечокам'яна хвороба котів і собак. Етіологія, діагностика, лікування, профілактика.			6	18	[2, 6, 11, 17, 26]
Тема 8. Хірургічні хвороби дрібних домашніх тварин			8	16	[3, 5, 12, 14, 25]
Всього			44	106	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1	Опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету. Інтерактивне обговорення	10	Самостійне опрацювання матеріалів до теми. Запам'ятовування теоретичного матеріалу.	16

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

	теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах та малюнках, відповіді на запитання студентів. Опанування практичних навичок, методики виконання лабораторних робіт (поняття симптом, прогноз, діагноз, синдром, фіксація тварин). Робота з тваринами/біологічними матеріалами.		спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи. Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням. Вирішення ситуаційних завдань (усно: реєстрація та збір анамнезу, використання отриманих даних для подальшого дослідження тварин).	
ДРН 2	Опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах та малюнках, відповіді на запитання студентів. Опанування практичних навичок, методики виконання лабораторних робіт (поняття симптом, прогноз, діагноз, синдром, фіксація тварин). Робота з тваринами/біологічними матеріалами.	12	Самостійне опрацювання матеріалів до теми. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи. Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням. Вирішення ситуаційних завдань (усно: реєстрація та збір анамнезу, використання отриманих даних для подальшого дослідження тварин).	18
ДРН 3	Опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах та малюнках, відповіді на запитання студентів. Опанування практичних навичок, методики виконання лабораторних робіт (поняття симптом, прогноз, діагноз, синдром, фіксація тварин). Робота з тваринами/біологічними матеріалами.	12	Самостійне опрацювання матеріалів до теми. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи. Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням. Вирішення ситуаційних завдань (усно: реєстрація та збір анамнезу, використання отриманих даних для подальшого дослідження тварин).	20
ДРН 4	Опитування студентів з	12	Самостійне опрацювання	20

роз'ясненням ключових питань предмету. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в схемах та малюнках, відповіді на запитання студентів. Опанування практичних навичок, методики виконання лабораторних робіт (поняття симптом, прогноз, діагноз, синдром, фіксація тварин). Робота з тваринами біологічними матеріалами.	матеріалів до теми. Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи. Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням. Вирішення ситуаційних завдань (усно: реєстрація та збір анамнезу, використання отриманих даних для подальшого дослідження тварин).
---	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Усний контроль (участь у дискусії по темі лекції)	30 балів / 30%	Щотижня
2.	Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи). Вирішення ситуаційних завдань	15 балів / 15%	Згідно з розкладу
3.	Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах) Робота з тваринами	40 балів / 40%	Згідно з розкладу ЛПЗ
4.	Підсумковий контроль (розв'язування тестів)	15 балів / 15%	Згідно графіку задачі модулів

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно <14 балів	Задовільно 15-24 балів	Добре 25-34 балів	Відмінно ³ 35-40 балів
Тематичне опитування. Усний контроль	Студент може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу.	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, робить на їх	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни.

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

		вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий	основні можливих ситуацій та вмє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності	правильно обгрунтовано й приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.	
	< 9 балів	10-19	20-29 балів	30 балів	
Лабораторно-практичний контроль (виконання завдань на лабораторних роботах). Робота тваринами	Студент не підготовлений до вирішення завдань, відповідь неповна, окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами виконує поставлені завдання. Виконання завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи	Студент засвоїв основний матеріал, та розуміє постанову завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Виконано усі вимоги завдання, але з порушенням методик	Завдання виконане методично вірно та якісно. Студент вмє реалізувати теоретичні положення дисципліни на практиці. При виконанні завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання	
	< 5 балів	5-8	8-14 балів	15 балів	
Письмовий контроль (виконання завдань із самостійної роботи). Захист конспекту із самостійної роботи. Вирішення клініко-ситуаційних завдань	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні. Студент не підготовлений до вирішення задач, які окреслює мета завдання дисципліни	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, він працював пасивно, його відповіді під час оформлення робіт в більшості є невірними, необгрунтованими	Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при виконанні оформленні завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається. Помилки у відповідях не є системними.	При виконанні завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання. Конспект оформлений бездоганно, логічно розташований матеріал розумінням взаємозв'язків процесів розкритих з даної теми.	
Тести можанного	Студент дає правильну	Студент має певні знання,	Студент загальному	Студент демонструє повні	

вибору	відповідь на декілька питань (≤ 33% правильних відповідей).	передбачені в програмі дисципліни, володі основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34-59% правильних відповідей).	в добре володі матеріалом, знає основні положення, і дає правильну відповідь на декілька питань (60-89 % правильних відповідей).	й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, дає правильну відповідь на питання тесту (90-100 % правильних відповідей).
--------	---	---	--	--

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування студентів з роз'ясненням ключових питань предмету, відповіді на запитання студентів, опанування практичних навичок (методики виконання лабораторних робіт)	Протягом заняття
2	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над вирішенням клініко-ситуаційних завдань	Протягом заняття
3	Письмовий зворотний зв'язок від викладача після перевірки конспекту із самостійного вивчення дисципліни.	Протягом тижня, після виконання

1. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

1.1. Основні джерела

Підручники, посібники

Внутрішні паразитні хвороби тварин : навчальний посібник / М. І. Цвіліховський та ін. Київ : Аграрна освіта, 2014. 613 с.

Внутрішні хвороби тварин : практикум посібник / М. І. Цвіліховський та ін. Київ : ЦП КОМПРИНТ, 2016. 224 с.

Ендоскопія шлунково-кишкового тракту у собак і котів : методичні вказівки до проведення занять для студентів спеціальності "Ветеринарна медицина" освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліст магістр (8.130501) / уклад. / М. І. Цвіліховський та ін. Київ : НАУ, 2005. 20 с.

Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В. І. Левченко та ін. Біла Церква, 2017. 544 с.

Сімсон К. Роль дієтотерапії при запальних захворюваннях кишечника у собак. Ветеринарна практика. 2012. №5. С.14-16.

Внутрішні хвороби тварин : підручник / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 1999. – Ч. 1. – 376 с.

Внутрішні хвороби тварин : підручник / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч. 2. – 544 с.

Інформативність окремих показників для діагностики патології печінки і нирок у собак / О.А. Дикий, В.І. Головаха, В.П. Фасоля, Л.М. Соловйова // Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту. – Вип. 11. – Біла Церква, 2000. – С. 32–

37.

Кінологія: утримання та годівля собак: навчальний посібник / В.А. Бурлака, Н.В. Павлюк, В.М. Степаненко та ін.; Під заг. ред. В.А. Бурлаки. – Житомир: Волинь, 2004. – 412 с.